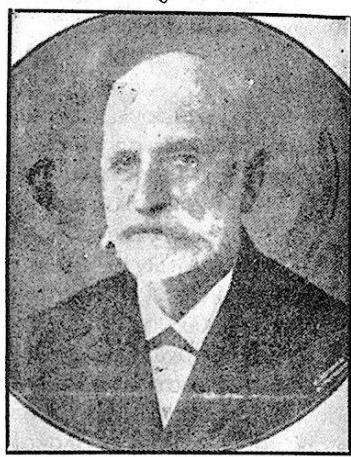

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΤΑΛΑΣ

Η εφημερίδα ΚΑΡΥΕΣ για να τιμήσει τη μνήμη του Μεγάλου Ευεργέτου ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΑΤΑΛΑ του Λακεδαιμονίου, θεώρησε απαραίτητο να παρουσιάσει τη ζωή και το

έργο του από το πρώτο της φύλλο.

Πνευματικός πατέρας και προστάτης της σπουδάζουσας νεολαίας βοήθησε γενιές νέων, από την Αράχωβα και άλλα χωριά της Λακωνίας, να εκπληρώσουν τα όνειρά τους για σπουδές, αφού έλαβαν υποτροφία από το «Καθίδρου, μα» το οποίο κληροδότησε στις μετέπειτα γενιές.

Τη ζωή και το έργο του αείμνηστου ευεργέτη παρουσιάζει με το ακόλουθο άρθρο του, ο πρωτοπρεσβύτερος και Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ι. Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Γεώργιος Μπλάθρας, Οινούντιος, από τη Βρέσθενα, ο οποίος τα τελευταία 17 χρόνια είναι συνέχως γραμματέας του Καθιδρύματος ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΑΤΑΛΑ.

Ας είναι το αφιέρωμα αυτό μια τιμητική προσφορά.

Στην όμορφη γη των Καρυών γεννήθηκε το 1836 ο Αθανάσιος Ματάλας από τη μεγάλη γενιά των Ματαλαίων, που οι ρίζες τους κρατούσαν από το Βυζάντιο και οι βλαστοί της φτάνανε μέχρι τον αγώνα του 21, στον οποίο ο Ματαλαίοι πήραν μέρος και απέδειξαν την ευγένεια της καταγωγής των και το μεγαλείο της δικής τους προσωπικής δημιουργίας. Πατέρας του ήταν ο Αναγνώστης Ματάλας. Στο χωριό του έμαθε τα πρώτα γράμματα και συνέχισε στο Ελληνικό Σχολείο στη σελ. 3

Καρυές

ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Ανεξάρτητη εφημερίδα ενημέρωσης και επικοινωνίας των Απανταχού Αράχωβιτών

ΦΥΛΛΟ 1ο

ΕΤΟΣ 1ο

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1986

Αγαπητοί πατριώτες.

Έπειτα από σκέψη πολλών ετών αποφάσισα να πραγματοποιήσω την έκδοση μιας εφημερίδας για τις Καρυές Λακωνίας. Βέβαια η ζωή ενός χωριού δεν περιορίζεται στο χώρο που είναι κτισμένα τα σπίτια του, γιατί είναι γνωστό ότι οι κάτοικοι της Αράχωβας έχουν στενή επικοινωνία και δεσμούς πολύ στενούς με τα άλλα χωριά του Πάρνωνα Βαρβίτσα, Βαμβακού, Βρέσθενα Βούρβουρα, Άγιο Πέτρο κτλ.

Έτσι αν και ο τίτλος της εφημερίδας είναι «ΚΑΡΥΕΣ» τα περιεχόμενά της δεν είναι δυνατόν να περιοριστούν στις Καρυές αλλά αντίθετα θα επεκτείνονται συχνά, όπως θα διαπιστώσουν οι αναγνώστες, σε όλα τα χωριά της περιοχής του τέως Δήμου Οινούντος.

Έχω πλήρη συναίσθηση και αντίληψη των κόπων και κινδύνων που περικλείει η έκδοση μιας τοπικής εφημερίδας, που το αναγνωστικό της κοινό περιορίζεται στους ανθρώπους που ζουν ή κατάγονται από ένα χωριό. Αυτή ακριβώς η ιδιοτυπία δημιουργεί ένα έντονο συναίσθημα ευθύνης, αλλά δίνει και την ικανοποίηση ότι η εφημερίδα δεν θα διαβάζεται από ανθρώπους άσχετους και ψυχρούς, αλλά από πατριώτες, που νιώθουν την ανάγκη της επικοινωνίας αναμεταξύ τους και θέλουν να διαβάζουν και διαβάζοντας να ζουν τον παλμό του χωριού τους.

Η εφημερίδα ΚΑΡΥΕΣ ελπίζω ότι θα επιτύχει τους στόχους της και θα πραγματοποιήσει τους σκοπούς της.

Όπως κάθε εφημερίδα που μπαίνει σε ένα σπίτι, θα ανοίγει ένα παράθυρο για να αγναντέψει: ο αναγνώστης κοντινούς ή μακρινούς τόπους, θα ζωντανεύει την ιστορία του τόπου, τη λαογραφία, την παράδοση.

Η έλλειψη μιας εφημερίδας για την Αράχωβα πιστεύω ότι δημιούργησε ένα μεγάλο και δυσαναπλήρωτο κενό για πολλά χρόνια, γιατί χάθηκε πολύτιμο υλικό, το οποίο μπορούσε να καταγραφεί. Οι τοπικές εφημερίδες δίνουν την ευκαιρία σε πολλούς ανθρώπους να γράψουν και να συμβάλλουν συνέχως στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και στο ανέβασμα του πολιτιστικού επιπέδου της περιοχής.

Οι Αράχωβίτες της Αμερικής, προσπάθησαν να καλύψουν το κενό αυτό με εξαιρετικά φιλότιμες προσπάθειες και με μεγάλες θυσίες, εκδίδοντας κατά καιρούς τους θαυμάσιους τόμους της ΧΡΥΣΗΣ ΒΙΒΛΟΥ και των ΚΑΡΥΑΤΙΚΩΝ.

Βέβαια η εφημερίδα έχει διαφορετικούς στόχους και καλύπτει πολλούς τομείς της ιστορίας, της λαογραφίας και κυρίως της σύγχρονης ζωής και ενώ καταγράφει το παρελθόν και το παρόν, δημιουργεί προϋποθέσεις για το μέλλον.

Ελπίζω λοιπόν ότι η εφημερίδα αυτή θα βάλει ένα λιθαράκι στο οικοδόμημα που λέγεται πληροφόρηση - ενημέρωση - γνώση - και θα προσφέρει θετικές υπηρεσίες στον τόπο μας.

Η εφημερίδα θα είναι ανεξάρτητη και σε καμιά περίπτωση δεν θα εκφράζει πολιτικές απόψεις οιασδήποτε παράταξης. Θα είναι η εφημερίδα όλων των Αράχωβιτών.

Θα χαρώ ιδιαίτερα να λαβαίνω συνεργασίες σας. Παρακαλώ μη διστάστε, να μου στείλετε γραμμένο ό,τι εσείς νομίζετε ότι θα είναι ενδιαφέρον να διαβαστεί από τους συμπατριώτες.

- Ιστορίες, δημηγήσεις και προσωπικές αναμνήσεις από τη ζωή του χωριού, αλλά και από τη ζωή της δεύτερης πατρίδας που απόχτησαν οι Αράχωβίτες, οι οποίοι μετανάστευσαν και ζουν στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, στον Καναδά, στην Αυστραλία και σε άλλα μέρη του κόσμου, θα είναι όλα ευπρόσδεκτα.

Ακόμη ιδέες, συμβουλές και υποδείξεις για την εφημερίδα θα θεωρηθούν πολύτιμα βοηθήματα για την καλύτερη εμφάνιση και παρουσία της εφημερίδας.

Έτοιμος πιστεύω ότι η εφημερίδα ΚΑΡΥΕΣ θα συμβάλει στη μελέτη και προσαγωγή των πολιτιστικών, κοινωνικών και κοινωνικών προβλημάτων του τόπου μας και θα βοηθήσει στην επικοινωνία και προσέγγιση των απανταχού πατριωτών.

Επίσης επιθυμώ και πιστεύω ότι θα υπάρξει στενή συνεργασία ανάμεσα στους Συλλόγους Καρυατών που βρίσκονται στην Ελλάδα, Αμερική, Καναδά, Αυστραλία και στην εφημερίδα. Σ' αυτήν θα υπάρχει πάντοτε θέση για να δημοσιεύονται οι σκέψεις, τα προγράμματα, οι αποφάσεις και όλες οι δραστηριότητες των Συλλόγων.

Θα ήθελα να σας συστήθω προσωπικά. Γεννήθηκα στους Βουτιάνους Σπάρτης, όπου ο πατέρας μου, Γεώργιος Γκλέκας από το Γεωργίτσα ήταν δάσκαλος. Σπούδασα δασκάλα και σήμερα είμαι Διευθύντρια στο Α' Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο της Αρασακέιου Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ψυχικού. Το 1961 παντρεύτηκα το γιατρό Βασίλη Ιω. Πρεκεζέ και από τότε η Αράχωβα με την απαράμιλλη ομορφιά της και τους ενδιαφέροντες και αξιόλογους ανθρώπους της έγινε η δεύτερη πατρίδα μου.

Την αγάπη μου για την ιστορία και τη λαογραφία τη χρωστάω στον πατέρα μου, ο οποίος μελετούσε με αγάπη και έχει καταγράψει από απλούς ανθρώπους τραγούδια, μοιρολόγια, ιστορίες και παραμύθια των χωριών του Πάρνωνα.

Γι' αυτό αφιερώνω την έκδοση της εφημερίδας ΚΑΡΥΕΣ στην αξέχαστη μνήμη του.

Αννίτα Γκλέκα - Πρεκεζέ

Τα πανηγύρια της Αράχωβας

Η γιορτή της Αγίας Παρασκευής

Είναι πανάρχαια η συνήθεια των ορεινών χωριών του Πάρνωνα, να συνδυάζουν τις θρησκευτικές τους γιορτές με χορούς και διασκεδάσεις.

Στην Αράχωβα η Αγία Παρασκευή και ο Άγιος Παντελεήμονας γιορτάζοντας ιδιαίτερα και όλοι οι Αράχωβίτες, όπου κι αν βρίσκονται, νιώθουν ακατανίκητη την επιθυμία να βρεθούν και να γιορτάσουν στο χωριό τους. Εκεί

θα συναντήσουν συγγενείς και φίλους, θα αισθανθούν τη ζεστασία της πατρικής στέγης, θα αναζωογονηθούν με τις αναμνήσεις της παιδικής ηλικίας.

Και το χωριό χαρίζει αφειδώλευτα τις χαρές της ανθρωπινής επικοινωνίας αλλά και τις φυσικές ομορφίες του.

Όπως κάθε χρόνο έτσι κι εφέτος η μνήμη της Αγίας Παρασκευής και του Αγίου Παντελεήμονα τιμήθηκε με όλους τους κανόνες της Χρι-

στιανικής παραδοσιακής λατρείας.

Από τις παραμονές οι δύο εκκλησίες, άστραψαν από καθαρότητα, ασβεστώθηκαν οι δρόμοι, οι τοίχοι και τα τουράκια. Στολίστηκαν οι εκκλησίες με τα ντόπια άνθη που έκοψαν οι κοπέλες του χωριού από τους κήπους και τις γλάστρες, για να σιμίξουν τη μυρωδιά του βασιλικού, της μαντζουράνας, του γαρύφαλλου και του τριαντάφυλλου με το άρωμα του μοσχολίβανου.

Πρωī-πρωī τα σπίτια που είχαν Τσεβά ή Τσεβή έστελναν τα πρόσφορα και τους άρτους.

Μετά την πανηγυρική θεία λειτουργία και την αρτοκλασία με ιερουργούς τον εφημέριο του χωριού Παπα

Γεννήσεις

Η Μάρθα και ο Νίκος Βαστής απόκτησαν κοριτσάκι.

Η Ευαγγελία και ο Νείλος Καρδαράς απόκτησαν αγόρακι.

Η φανή και ο Αντώνης Μελέχης απόκτησαν κοριτσάκι.

Να τους ζήσουν

Αρραβώνες

Η εκλεκτή Αραχωβιτοπούλα Τουλά Ανδρ. Παπασταύρου και ο Αθανάσιος Τσόπελας, ηλεκτρονικός, έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.

Θερμά συγχαρητήρια!

Γάμοι

Στις 20-7-86 έγινε στην Αράχωβα ο γάμος του Δημοσθένη Κ. Κολοβού με τη Μαρία Ιω. Πουλοκέφαλου. Ακολούθησε ο παραδοσιακός χορός με το τραπέζι στην πλατεία του χωριού.

Να ζήσουν.

Θάνατοι.

Πέθαναν και κηδεύτηκαν στην Αράχωβα.

Η Μαρία χήρα Γεωργίου Δαλάκουρα.

Η Νίκη χήρα Ιωαν. Θ. Θεοδωρακάκη.

Η Δήμητρα, χήρα Γεωργίου Καστανά

Η Γεωργία Μέρμηγκα σύζ. Νικολάου Μέρμηγκα.

Ο Ματθαίος Πετρούλιας του Κων/νου.

Ο Γεώργιος Σπανός του Θεοδ.

Ο Παρασκευάς Διαμαντούρος του Παναγ.

Ο Κων/νος Νικολόβος του Νικολάου.

Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Τσούνι Σπάρτης η Ιωμήνη χήρα Αναργύρου Λουόπου από τη Βαμβακού, το γένος Ι. Παπασταύρου.

Πέθαναν και κηδεύτηκαν στην Αθήνα ο Χαράλαμπος Δήμας του Νικολάου και ο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Αθανάσιος Κερχουλάς του Γεωργίου.

Στην Τρίπολη πέθανε και κηδεύτηκε η Μαρία, χήρα Ανδρέα Δήμα.

Στους οικείους η εφημερίδα μας απευθύνει θερμά συλλυπητήρια.

Το Σάββατο 9 Αυγούστου το χωριό μας συγκλονίστηκε, από τον βαρύ τραυματισμό και το θάνατο νεαρού παλληκαριού 23 ετών που σκοτώθηκε από ανατροπή του τρακτέρ, με το οποίο εργαζόταν.

Ο άτυχος νέος ήταν ο Γιώργος Δημ. Ματθαίου από τη Βαρβίτσα, ανηψιός της Καλλιρόης Πρεκεές.

Την ημέρα της κηδείας του 13-9-86 όλοι οι Αραχωβίτες πήγαν στη Βαρβίτσα για να συμπαρασταθούν στους άτυχους γονείς και στην αδελφή του νέου που ήλθε από το εξωτερικό, πράγμα που αποδεικνύει τους στενούς δεσμούς που υπάρχουν ανάμεσα στους κατοίκους των δύο γειτονικών χωριών, Αράχωβας και Βαρβίτσας.

Θερμά συλλυπητήρια

Αφίξεις ομογενών

Με χαρά μαθαίνουμε ότι ήλθαν στην Ελλάδα με σκοπό τη μόνιμη εγκατάστασή τους εδώ:

— Ο Γιώργος Μαυροειδής με τη γυναίκα του Ευαγγελία γ. Κούτρη και τα 2 παιδιά του (από τον Καναδά).

— Ο Νικόλαος Π. Βαστής με τη γυναίκα του και τα 5 παιδιά του (από ΗΠΑ).

— Ο Γιώργος Δ. Ντεβέκος με τη γυναίκα του και τα 3 παιδιά του (από Καναδά).

— Ο Σπύρος Βλάχος, ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε από την Εταιρεία Τσοχώνη, στην οποία εργάστηκε πολλά χρόνια.

— Παναγιώτης Βουκίδης από τον Καναδά και ο αδελφός του Δημήτρης από τις ΗΠΑ οικογενειακώς.

— Ο Θόδωρος Διαμαντούρος οικογενειακώς από τον Καναδά.

— Ο δάσκαλος Παν. Χ. Χατζής οικογενειακώς από τη Δυτ. Γερμανία.

Σε όλους ευχόμεθα καλή εγκατάσταση και καλή διαμονή στην πατρίδα.

Επίσης μαθαίνουμε ότι ο γιατρός Σωτήρος Χαρ. Κουτσόγεωργας, που σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο του Τέξας και ειδικεύτηκε στη μικροχειρουργική και πλαστική χειρουργική και ακόμη διετέλεσε καθηγητής ιατρικής στο Tulane University of Louisiana, ήλθε μόνιμα στην Ελλάδα και θα εργαστεί στην Αθήνα.

Εύγε στο νέο επιστήμονα που θα προσφέρει στον τόπο μας τις ιατρικές του υπηρεσίες.

Ήλθαν στην Ελλάδα για τις καλοκαιρινές τους διακοπές

— Από τις ΗΠΑ

— Ο γιατρός Δήμος Πρεκεζές με τη γυναίκα του Καλλιόπη και τις 2 κόρες τους.

— Ο Τάκης Σκιούρης, ο οποίος κτίζει ωραιότατο σπίτι.

— Ο Αντώνης Ν. Κουτσόγεωργας (Μπαζούκος) ο οποίος έχει έλθει μετά το 1950 34 φορές.

— Ο Βασίλης Κων. Κωσταλάς με τη γυναίκα του Αφροδίτη γ. Π. Σκιούρη με τις δύο κόρες τους.

— Ο Κώστας Δ. Κουτσόγεωργας με τη γυναίκα του Αμαλία και τις δύο κόρες τους.

— Ο Γιώργος Βαστής με τη γυναίκα του και τις τρεις κόρες του.

— Ο Νίκος Καπερώνης γραμματέας του Συλλόγου Αραχωβιτών με τη γυναίκα του Βασιλ. γ. Σ. Μαχαίρα και με την κόρουλά τους.

— Η Κούλα γ. Πανούση και ο άνδρας της Μήτσος Βλάχος.

— Ο Γιάννης Βελώνης.

— Η Βασιλική και η Φρόσω Κυριαζή.

— Ο Βασίλης Κ. Βουκίδης και ο αδελφός του Ανδρέας.

— Οι αδελφοί Δήμος και Κώστας Μαχαίρας.

— Ο Νίκος Μαχαίρας οικογενειακώς

— Ο Δήμος Μαχαίρας οικογενειακώς.

— Ο Ηλίας Κοφιαυτής.

— Ο Δημοσθένης Πίτσης με τη γυναίκα του Τούλα.

— Η Παναγιώτα Διατζίκη και η κόρη της Μαρία.

— Η Βασιλική Σταθάκη.

— Η Πίτσα Σκιούρη ή Αρφάνη.

— Ο Νίκος Καρύγιανης.

— Ο Ανδρέας Σ. Μαχαίρας με την οικογένειά του.

— Ο Βασίλης Ν. Πουλοκέφαλος με τη γυναίκα του.

— Ο Ηλίας Ιω. Σαρρής.

Από τον Καναδά

— Ο γραμματέας του Συλλόγου Αραχωβιτών Toronto Παντελής Διαμαντούρος και η γυναίκα του Άρτεμη γ. Αρδάμη.

— Ο Γεώργιος Δ. Βελώνης

Συνεταιρισμοί του χωριού

φόρησε σχετικά με τον ΑΓΡΟΤΙΚΟ και τον ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΚΑΡΥΩΝ.

Α. Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ έχει στη θέση Πινηγούρα μεγάλες αποθήκες, στις οποίες στεγάζεται το Αποθηκευτικό Κέντρο Γεωργικών Εφοδίων, το οποίο εφοδιάζει τα χωριά Αράχωβα Βαμβακού και Βούρβουρα με τα απαραίτητα γεωργικά εφόδια (λιπάσματα, σπόρους, γεωργικά φάρμακα και κτηνοτροφές) στην ίδια τιμή που διατίθενται στην Τρίπολη ή στην Αθήνα — Διαχειριστής του Αποθηκευτικού Κέντρου είναι ο Χρήστος Χονδρόπουλος.

Β. Ο ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ έχει στην ιδιοκτησία του Πρότυπο τυροκομείο, το οποίο κατασκευάστηκε με δωρεά του αείμνηστου Χρήστου Κερχουλά, ο οποίος έζησε πολλά χρόνια και πέθανε τελευταία στο Michigan της Αμερικής.

Για τους συνεταιρισμούς που λειτουργούν στην Αράχωβα αξίζει να ασχοληθούμε με λεπτομερή δημοσιεύματα σε επόμενα φύλλα της εφημερίδας μας, όπου να αναφέρεται η ιστορία της ιδρύσεως τους και οι δραστηριότητες στη διάρκεια της ζωής τους.

Παλαιότερα, αλλά και σήμερα ιδιαίτερα, αναγνωρίζεται παντού η αξία της υπάρξεως

και λαμπρής λειτουργίας των Συνεταιρισμών Κερχουλάς και Βούρβουρας.

Ευτυχώς, εκείνη τη στιγμή το αυτοκίνητο της πυροσβεστικής υπηρεσίας του δασαρχείου είχε φύγει από τη Βαμβακού και πήγαινε να σβύσει άλλη φωτιά, που είχε ανάψει στο Μονοδένδρι κι έτσι βρέθηκε σχεδόν αμέσως και βοήθηκε στην άποψη της πυροσβεστικής.

Πρέπει να χαραχθούν ζώνες πυρασφάλειας και να καθαρίζονται συχνά. Ας φροντίσουν λοιπόν οι αρμόδιοι για να μη θρηνήσουμε την ομορφιά του Αγίου Κωνσταντίνου όταν θα είναι αργά.

Πολλές φορές στο

Από τα παλιά στα σημερινά

Η πλάκα και το κοντύλι

Στην πλατεία του Αγίου Ανδρέα στην Αράχωβα άκουσα μια ημέρα κάποιον Αραχωβίτη να λέει χαριτόλογώντας στον καφετζή:

— Παναγιώτη, φέρε την πλάκα και το κοντύλι να μάθω γράμματα μερικούς αγράμματους, εδώ.

— Αμέσως, φώναξε ο Πάνος και σε λίγο εμφανίστηκε με τα σύνεργα της πρέφας: Μια πράσινη τσόχα, την τράπουλα και ... μια πραγματική πλάκα με ένα κοντύλι δεμένο με ένα σπαγγάκι και στερεωμένο στο ξύλινο πλαίσιο της

πλάκας!

Ήταν απίστευτο μια πραγματική πλάκα ένα «αβάκιο» των πρώτων μαθητικών χρόνων, που το χρησιμοποιούσαν τα ελληνόπουλα από τα πανάρχαια χρόνια μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα.

«Γράφει αικόμη στην πλάκα, δεν εμπίκε στο χαρτί» έλεγαν για το μαθητή της «μικρής πρώτης» που πάσχιζε με τα χεράκια του να κρατάει σωστά την πλάκα και το κοντύλι.

Το αριστερό χέρι στερέωνε την πλάκα επάνω στο θρανίο και το δεξιό έγραφε τα πρώτα ορνιθοσκαλίσματα μέχρι να

πάρουντε το σωστό σχήμα των γραμμάτων «της αλφαβήτας» ή των αριθμών.

Και το βράδυ η άσκηση συνεχίζοταν δίπλα στο τζάκι, όπου το παιδάκι σκυμμένο πάνω στα γόνατά του έγραφε κι έσβηνε την πλάκα του.

Αλήθεια πόσες λαχτάρες για επιτυχία δεν αποτυπώθηκαν πάνω στον άψυχο μαύρο σχιστόλιθο με το ψυχρό κοντύλι του, πόσες καρδούλες δεν κτύπησαν με αγωνία, πόσο σάλιο δεν καταναλώθηκε μέχρι να φτάσει ο καιρός του χαρτιού και του μολυβιού και πόσος ιδρώτας δεν έτρεξε από τα αδέξια χεράκια.

Ο αείμνηστος Φαίδων Κουκουλές (επετηρίδα Βυζαντινών Σπουδών 1926) γράφει ότι η έκφραση «φτου κι απ' την αρχή» ή «φτου κι απ' αξαρχής» προέρχεται από το φτύσιμο που έκαναν οι μικροί μαθητές επάνω στην πλάκα τους για

να σβήσουν με σάλιο τα γράψιμά τους, για να τα διορθώσουν. ή για να γράψουν άλλα.

Σήμερα η πλάκα και το κοντύλι είναι μια σκιώδης ανάμνηση του παρελθόντος, που δίνει πραγματικές συγκινήσεις σε όσους την μεταχειρίστηκαν στα πρώτα μαθητικά τους χρόνια.

Για άλλους ίσως είναι ένα

αντικείμενο για φύλαξη, με μουσειακό χαρακτήρα (αντίκα). Αλήθεια, πόσοι την έχουμε φυλάξει;

Όσο για το καφενείο της Αράχωβας... η πλάκα με το κοντύλι της είναι ένα μέσο για να μάθουν πρέφα όσοι δεν την έμαθαν αικόμη.

Αννίτα Γκλέκα Πρεκεζή

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΤΑΛΑΣ

συνέχεια από τη 1 σελίδα

λείο της Σπάρτης και στο Γυμνάσιο της Τριπόλεως. Το ανήσυχο πνεύμα του δίψαγε για ανώτερη μόρφωση και ευρύτερες σπουδές: φοίτησε στη Νομική Σχολή του Εθνικού Πανεπιστημίου και περάτωσε με επιτυχία τις σπουδές του.

Σε ηλικία μόλις 26 ετών ο Αθανάσιος Ματάλας έχει αρχίσει τη δημόσια ζωή του σε μια θέση περιόπιτη, που οι νέοι της εποχής του και της δικής μας δικαιολογημένα θα τη ζήλευαν. Έγινε Γραμματέας Προδευτείου στην αρχή, έπειτα Υποπρόξενος και τελευταία Πρόξενος με δράση όχι συνηθισμένη στην ιστορία του διπλωματικού σώματος. Στις θέσεις αυτές, που για μια εικοσαετία κόσμησε με το υψηλό του ίθος, ο Αθανάσιος Ματάλας, άφησε τη σφραγίδα της δυναμικής του προσωπικότητας, του ακατάβλητου δυναμικού του και της υπέρμετρης φιλοπατρίας του. Το έθνος, αναγνωρίζοντας τη γόνιμη δράση του, τον τίμησε με το παράσημο των Εθνικών υπηρεσιών.

Υπηρέτησε για λίγο ως Υποπρόξενος στην Αλεξανδρεία και μετά στη Θεσσαλονίκη. Εκεί η εθνική δράση του Αθανασίου Ματάλα κορυφώθηκε, γιατί αφότου βρέθηκε στην ωραία πόλη του Θερμαϊκού εργάσθηκε ασταμάτητα στο πλεόρ των υποδούλων ακόμη Ελλήνων, για να συγκρατήσουν αμιγείς ελληνικές κοινότητες, να αυτοδιοικηθούν, να ενισχυθούν, να ετοιμαστούν με κάθε τρόπο για την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού, αλλά και για τη διατήρηση του εθνικού φρονήματος, που απειλείτο θανάσιμα από τους Βουλγάρους κομιτατζήδες. Στον ελληνικό Βορρά, λοιπόν, σαν βρέθηκε ο Αθανάσιος Ματάλας συνέχιζε τους αγώνες που καθαγίασαν με το αίμα τους οι Ματαλαίοι στο μεγάλο ξεσηκωμό του 1821.

Μετά τη Θεσσαλονίκη η Φλωριπούπολη, η πόλη με το αρχαίο ελληνικό όνομα και με το νέο ελληνισμό σε ακμή και

ζέση δημιουργική. Στο ρωσοτουρικό πόλεμο του 1877 η πόλη του Φιλίππου κινδύνευε.

Ο Αθανάσιος Ματάλας με τους επιδέξιους διπλωματικούς ελιγμούς του κατόρθωσε να αποτρέψει την είσοδο του ρωσικού στρατού στην πόλη και να απαλλάξει τον άμαχο πληθυσμό από το αιματοκύλισμα και την καταστροφή. Αργότερα σε μια από τις κεντρικές οδούς της πόλεως δόθηκε το όνομα Αθανασίου Ματάλα, για να τιμηθεί άλλη μια φορά ελάχιστα το ανώτερο ήθος και η αδάμαστη θέληση του διπλωμάτη, που υπηρετεί σωστά τον άνθρωπο.

Όταν, μετά από αρκετά χρόνια, τοποθετήθηκε στο Σουλινά της Ρουμανίας, εγκατέλειψε τη δημόσια θέση του και γυρίζοντας στον Πειραιά το 1882 ασχολήθηκε με το εμπόριο και τις τραπεζικές επιχειρήσεις, που του απέδωσαν οπωσδήποτε μεγάλα κέρδη.

Σε λίγο το Εθνος χρειάστηκε και πάλι τις πολύτιμες υπηρεσίες του και ο Αθανάσιος Ματάλας βρέθηκε για πολλά έτη Νομάρχης Φθιώτιδας-Φωκίδος, Αργολιδοκορινθίας και Αρκαδίας, όπου άφησε ανεξίτηλα τα ίχνη της διαβάσεως του από τις περιοχές αυτές, τις οποίες υπηρέτησε με ιεραποστολικό ζήλο και θαυμαστή αξιοπρέπεια, ώστε το παράδειγμά του σαν δημοσίου λειτουργού να απασχολήσει τη Βουλή των Ελλήνων, όπου ο αείμνηστος Κερκυραίος Πρωθυπουργός, Γ. Θεοτόκης, από το επίσημο βήμα του βουλευτηρίου, έπλεξε το εγκώμιο του ακάματου Νομάρχη.

Τούμεναν ακόμη και χρόνια και δυνάμεις και διάθεση να υπηρετήσει και τη γενέθλια γη, την οποία περίσσια αγάπησε και πολύ νοστάλγησε στα χρόνια της αθέλητης αποδημίας του.

Στα 1900 εκλέγεται Δήμαρχος Οινούντος και υπηρετεί τον τόπο για μια τετραετία.

Τα πανηγύρια της Αράχωβας

συνέχεια από τη 1 σελίδα

Μετά την εκκλησία πολλοί πέρασαν από σπίτια που γιόρταζαν, για να επούν τα χρόνια πολλά και να φάνε την νόστιμη καρυδόπιτα, τις δίπλες και τον κουραμπιέ.

Τα καφενεία γέμισαν κόσμο που χαρόταν το πρωΐ της Αγίας Παρασκευής με καφεδάκι, γλυκό του κουταλιού και αναψυκτικά. Τα πρόσωπα ήταν γελαστά και χαρούμενα και τα αστεία ή τα πειράγματα έδιναν κι έπαιρναν. Στις ταβέρνες είχαν πρωΐ-πρωΐ ψηθεί τα μεζεδάκια για να προφτάσουν το πρωΐνο σερβίρισμα αφού αρκετές παρέες αντί για καφέ προτιμούσαν ούζο με μεζεδάκια ή Αραχωβίτικο κρασί με το μοναδικό κεφαλοτύρι του χωριού, μετα ψητά γουρουνόπουλα ή μοσχάρι, αφού ακόμη κανείς δεν έτρωγε κατσίκι ή αρνί από το φύσιο της ραδιευέργειας.

Το μεσημέρι γλένταγαν στο σπίτι του Αντρέα Ντούβλη για τους «εορταζόμενους» όπως λένε στο χωριό του Αγίου Παντελεήμονα και την γιορτή του Αγίου Ανδρέα ήταν γεμάτη ο πρωΐ, οπότε σταμάτησε η μουσική στη Ράχη γιατί ήταν πια η γιορτή του Αγίου Παντελεήμονα και άρχιζε το «πανηγύρι» του Αγίου Ανδρέα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πολύ βοήθησε στην επιτυχία του γλεντιού το καλό φαΐ τα μεζεδάκια και τα ψητά, που είχε ετοιμάσει ο Τάκης ο Κουτσόγιωργας και βοήθησε ολόκληρη η άξια οικογένεια του Μπαρμπα-Δήμου. Παιδιά, γαμπροί, νιφάδες και εγγόνια, όλοι έδωσαν ένα χέρι στο σερβίρισμα με αποτέλεσμα ολόκληρο το γλέντι της Ράχης να ξεπιρευθεί από ένα μόνο μαγαζί.

Οι μουσικοί επαίχαν ακούραστα και το ευχάριστο σίρινταν ότι έχουν κάνει καλές επιλογές από τα παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια, που ταιριάζουν στο πανηγύρι. Μπράβο τους!

την ψυχή του μέχρι τις 5 η ώρα το πρωΐ, οπότε σταμάτησε η μουσική στη Ράχη γιατί ήταν πια η γιορτή του Αγίου Παντελεήμονα και άρχιζε το «πανηγύρι» του Αγίου Ανδρέα.

Το θερμόμετρο από ημέρες ήταν στα ύψη γι' αυτό Αθηναίοι και Σπαρτιάτες γέμισαν το χωριό για να πάρουν λίγη δροσιά. Το βράδυ οι μουσικοί πήραν τη θέση τους στην εξέδρα στη μέση της πλατείας κάτω από την εκκλησία.

Τα μαγαζιά γύρω πανέτο

Οι οργανοπαίχτες των χωριών του Πάρνωνα

Αφήγηση: Ηλία Κουτσόγεωργα — (1899 — 1986)

Αράχωβα 10 Ιουλίου 1986

Στο χωριό που γεννήθηκα άκουγα από μικρός καλή μουσική αφού στα πανηγύρια, στους γάμους και στις άλλες διασκεδάσεις, φέρνανε καλά συγκροτήματα γιατί το καλό γλέντι θέλει καλή μουσική.

Στο Δημοτικό Σχολείο είχα τρεις καλούς λεβέντες δασκάλους, που τραγούδαγαν και έφελναν καλά.

Ήταν ο Αριστείδης Ματάλας, ο Παντελής Λεβέντης και ο Κοψιάτης.

Θυμάμαι σπουδαίους φάλτες στην εκκλησία το Γιάννη Κυριαζή ή Κουτσομύτη και το Βασιλή το Βουκίδη, που συνορίζονταν στη φωνή και λέγαμε πάμε ν' ακούσουμε τ' απόδνια του χωριού.

Θέλησα να μάθω όργανο, όταν ήμουν 15-16 χρονών. Ο αδελφός μου ο Χρήστος έφερε από την Αμερική 2 καλά κλαρίνα γιατί έπαιχε κι εκείνος. Τα κοίταγα και τα ζήλευα μέσα στα ξύλινα βαλιτσάκια τους κι εκείνος φεύγοντας μου άφησε το ένα γιατί έβλεπε ότι είχα ζήλο και αφηγκραζόμουνα.

Το 1916 η μάνα μου, άγια τα χώματά της, με έστειλε στην Τρίπολη. Πήγα με τα πόδια

και βρήκα τον πατριώτη μου Ήρακλή Κάκαρη, που δούλευε ταμίας και γνώριζε τον αρχιμουσικό Ροντζέρο και με σύστησε.

Εκείνη την εποχή έφερναν μουσικούς από την Ιταλία, που έπαιζαν με τη φιλαρμονική στις πλατείες και στο Μαλλιαροπούλειο, το περίλαμπρο θέατρο της Τρίπολης.

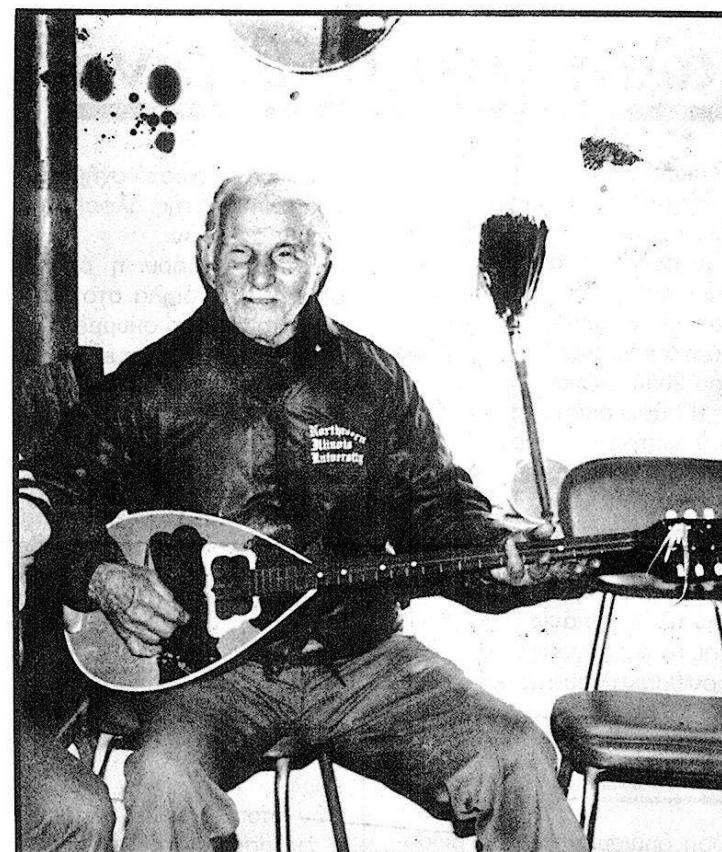
Κάθε απόγευμα ο κύριος Ροντζέρο μου έδινε μαθήματα κι εγώ έδειχνα μεγάλο ζήλο γιατί είχα βάλει σκοπό να διώξω τους ξένους οργανοπαίχτες από το χωριό μας. Τότε ήμουν ανυπόμονος και μου φαινόταν ότι ο Ροντζέρο δεν μου μαθαίνει όλα τα μυστικά, αφού δεν μου έδειχνε την κλίμακα.

Φεύγω λοιπόν και έρχομαι στο χωριό. Σαν με είδε η μάνα μου, θεός 'σχωρέσ' την ψυχούλα της, μου λέει: — Μπας και λυπήθηκες τα χρήματα; — 'Όχι, μάνα, της λέω. 'Ο, τι έμαθα από το Ρόντζέρο τόμαθα θεωρητικά. Τώρα θα πάω στο Άργος να μάθω πρακτικά.

Εκείνο τον καιρό στο Άργος ήταν φημισμένοι τρεις μεγάλοι καλλιτέχνες.

Ο μπάρμπα Γιώργης ο Φέκας, ο Δημήτρης Τήλιος και άλλος ένας που δεν τον θυμάμαι.

Η μάνα μου μου γέμισε ένα μαξιλάρι παξιμάδια, μούβαλε

Ο μπάρμπα-Λιάς Κουτσόγεωργας
Αράχωβα 1984

στην τόση το κομπόδεμα και πήγα ποδαράτο στη Μάσκλαινα, που, τώρα το λένε Ελαιοχώριο. Από κει πήρα την αμαξοστοιχία και ξεπέζεψα, στο Άργος.

Εκεί κάθισα 30 ημέρες. Πρώτη και απόγευμα έπαιρνα μαθήματα.

Οι μουσικοί έπαιρναν 2 1/2 δραχμές το κομμάτι χρυσά λεφτά, αν σκεφτείς ότι το δολάριο είχε 5 δραχμές.

Στο πρώτο, μου λέει ο μπάρμπα Γιώργης,

— Πώς και ήρθες εδώ, παιδί μου;

— Έμαθα ότι παίζεις άριστο κλαρίνο και γω δε θέλω νάχω στο κεφάλι μου τα παράσιτα δηλ. κείνους τους ατζαμήδες.

— Πάρε το κλαρίνο και παίξε νά ιδώ τι ξέρεις.

‘Ανοιξα τη βαλίτσα και τούπαιξα την κλίμακα.

— Σταμάτα, μου κάνει, τι' ρθες εδώ να σου δείξω ή να μου δείξεις;

Θεός σχωρέστον, μούδωκε

θάρρος. — Καλός δάσκαλος.

— Εγώ ήρθα να μου δείξεις και να με διορθώσεις.

Αρχίσαμε με τα καλάματιανά. Ήταν θεός.

— Θάρχεσαι πρωΐ και βράδυ, μου λέει. Θα σε διδάσκω σαν να ήσουνα δικό μου παιδί. Στο μήνα απάνου, μου λέει:

— Τώρα είσαι καλός. Φύγε να βρεις συγκρότημα γιατί είσαι άχρονος. Εκεί θα μάθεις να συγχρονίζεσαι.

Γύρισα στο χωριό.

Μέχρι τότε στο χωριό μας ερχόταν ο Ντρότσος από το Σκλαβοχώρι που έπαιζε κλαρίνο, ο Φώτης ο Μαγκαλούσης από τη Σπάρτη, που έπαιζε βιολί και ο Ιάκωβος Νικολόπουλος επίσης από τη Σπάρτη που έπαιζε λαούτο.

Μάλιστα ο Νικολοπουλαίοι είχαν στη Σπάρτη μεγάλο μαγαζί που πουλάγανε μουσικά όργανα.

Πολλές φορές στα πανηγύρια ερχόντουσαν και άλλα συγκροτήματα και ξένα όργανα, αλλά όποιος ήταν άξιος έπιανε το πανηγύρι.

Πρώτη φορά μπήκα σε μια κομπανία με βιολιά και έπαιζα συνέχεια μέχρι που πήγα στρατιώτης.

Σημ. Δυστυχώς ο Μπάρμπα Λιάς Κουτσόγιωργας έφυγε από τη ζωή στις 24 Αυγούστου, χωρίς να διαβάσει δημοσιευμένες τις τόσο ζωντανές δημηγήσεις του για τη μουσική ζωή του χωριού.

Ας είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

Νέοι επιστήμονες Πτυχιούχοι Ανωτέρων & Ανωτάτων Σχολών

Συγχαρητήρια στα δύο αδέλφια.

— Η Ελένη Ν. Κουτσόγεωργα πήρε πτυχίο Αγγλικής Φιλολογίας Πανεπ. Αθηνών.

— Ο Θόδωρος Ν. Κουτσόγεωργας πτυχίο Σχολής Μαθηματικών Πανεπιστημίου Αθηνών.

— Η Δήμητρα Ν. Κουτσόγεωργας πτυχίο Εμπορικού Κολλεγίου Saint George.

Συγχαρητήρια στα τρία αδέλφια.

— Η Ελένη Σ. Μαχαίρα και ο Γιώργος Διαμαντούρος πήραν πτυχίο Παιδ. Ακαδ. Τριπόλεως.

— Η Καλλιρρόη Ανδρ. Ντούβλη πτυχίο Σχολής Νηπιαγωγών Εκάλης.

Ευχόμαστε καλό διορισμό στους τρεις παιδαγωγούς.

— Η Μαρία Γ. Πρεκεέ πήρε πτυχίο φαρμακευτικής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Η Παρασκευή Γ. Κωσταλά πτυχίο Αρχαιολογίας της Φιλοσ. Σχολής Πανεπ. Αθηνών.

— Η Ελένη Π. Σκιούρη πτυχίο Πανεπίου Σχολής Οικονομικών και Εμπορ. Επιστημών.

— Η Ελένη-Χρυσούλα Β. Πρεκεέ πτυχίο Νομικής Σχο-

λής Πανεπ. Αθηνών και δίπλωμα πιάνου Ωδείου Αθηνών.

Μπράβο στα άξια Αραχωβίτου που υπηρετούν τις επιστήμες.

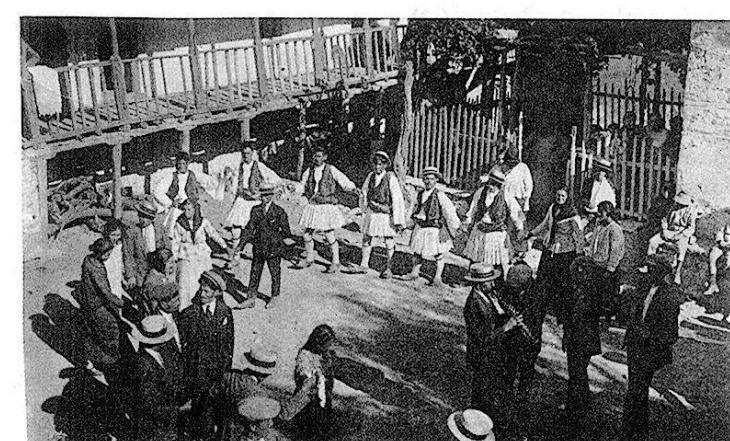
Σημείωση: Αν τυχόν παραλείψαμε να αναφέρουμε ονόματα νέων πτυχιούχων, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για να τους συγχαρούμε.

— Επίσης θα θέλαμε να μάθουμε τα ονόματα πτυχιούχων των Πανεπιστημίων Ηνωμένων Πολιτειών, Καναδά, Αυστραλίας για να χαρούμε όλοι με τις επιδόσεις των νέων της Ομογένειας, οι οποίες όπως μαθαίνουμε είναι πολύ αξιόλογες.

— Επίσης θα θέλαμε να φετινές Πανελλαδικές εξετάσεις των αποφοίτων των Λυκείων, για την επιλογή υποψηφίων φοιτητών ανωτέρων και ανωτάτων σχολών, από την Αράχωβα, πέτυχαν:

— Ο Ευστάθιος Γεωρ. Ανδριανάκης στα ΤΕΙ Ηλεκτρολόγων Κοζάνης και η Μαρία Βασ. Δαλακούρα στα ΤΕΙ, τμήμα Τοπογράφων Μηχανικών Αθηνας.

Θερμά συγχαρητήρια

Άγιος Πέτρος 24.8.1926. Γάμος Αριστείδη Προεστάκη. Κλαρίνο Ηλίας Κουτσόγιωργας, Βιολί Πέτρος Τσόκρης, Λαούτο Νικόλαος Βαρλάμος.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΡΥΕΣ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΔΗ: ΑΝΝΙΤΑ ΓΚΛΕΚΑ-ΠΡΕΚΕΖΕ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΒΟΥΤΣΙΝΑ 87 ΧΟΛΑΡΓΟΣ ΑΘ. 155 61 ΤΗΛ. 6516700 ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρχ. 700 ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ ΔΟΛΛΑΡΙΑ 25

Παρακαλούμε να μας στέλνετε οποιαδήποτε είδηση, που αφορά την οικογένειά σας ή τους συγγενείς σας, ή τους φίλους σας αν θέλετε να δημοσιευθεί στη σημήνη των ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ή αλλού.

Αγαπητοί συμπατριώτες, αν σας αρέσει η εφημερίδα ΚΑΡΥΕΣ και σας ικανοποιεί το περιεχόμενό της, συστήστε την σε συγγενείς σας ή φίλους σας για να ενισχυθεί και να κατορθώσει να βγαίνει τακτικά.